

Datum

6 december 2024

Onderwerp

VNG-inbreng CD VTH 10 december 2024

Geachte woordvoerders milieu van de vaste Kamercommissie Infrastructuur en Waterstaat,

U heeft op 10 december het commissiedebat vergunningverlening toezicht en handhaving (VTH-stelsel). De VNG wil u namens gemeenten enkele aandachtspunten meegeven.

Een sterk VTH-stelsel is nodig voor een gezonde, veilige en schone leefomgeving

Met de inzet van een goed functionerend VTH-stelsel (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) willen we onze leefomgeving schoon, veilig en gezond houden. VTH-professionals zorgen dat bedrijven zich aan de regels houden, zodat onze lucht, bodem en water niet worden vervuild. Ze zorgen ervoor dat vergunningen kloppen, dat bedrijven worden gecontroleerd en helpen zich aan de vergunningen te houden en grijpen in waar regels worden overtreden: dat is wat in het VTH-stelsel gebeurt. De rijksoverheid stelt de wetten en regels vast, provincies en gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering en omgevingsdiensten adviseren en voeren uit, met hun specialistische kennis en kunde.

De afgelopen twee jaar is via het interbestuurlijke programma VTH (IBP VTH) door de verschillende partners in het programma, waaronder de VNG, sterk ingezet op het versterken van het VTH-stelsel. Hard nodig ook zo bleek uit eerdere rapporten van onder meer de commissie van Aartsen (2021). Inmiddels is het IBP VTH per oktober 2024 afgerond en is er een veelvoud aan producten opgeleverd.

Wij hebben er vertrouwen in dat de producten een goede bijdrage (gaan) leveren aan de versterking van het VTH-stelsel. De ministeries van IenW, JenV, de Unie van Waterschappen, IPO, VNG en Omgevingsdienst NL waren betrokken in het IBP VTH en blijven ook de komende periode de handen ineenslaan om de samenwerking te versterken en uit te bouwen. Zo borgen we met elkaar dat de opgeleverde producten worden geïmplementeerd en doorontwikkeld.

VNG inzet

- De VNG heeft aangeboden de implementatie van de Kwaliteitscriteria 3.0, het modelmandaat en de horizontale verantwoording van het opdrachtgeverschap op te pakken;
- We gaan de komende periode in gesprek met de gemeenten over de verdere samenwerking en wat daarvoor nodig is;

- We richten ons op robuuste(re) omgevingsdiensten die wij- via aan het ministerie van I&W opgeleverde plannen van aanpak - tot april 2026 gaan implementeren. Daarbij is het van groot belang dat ruimte wordt gegeven om die tijd optimaal te kunnen benutten en maatwerk te kunnen leveren;
 - het helpt niet om geconfronteerd te worden met aangekondigde wetgeving (AmvB) omdat dit de op samenwerking gerichte afspraken doorkruist. Ook staat in de lenW-begroting dat het kabinet voornemens is de wet aan te passen om de staatsecretaris de mogelijkheid te geven bij te sturen als de kwaliteit van de VTH-uitvoering onvoldoende is.

Hier zijn we geen voorstander van. De bevoegdheid voor de VTH-taken ligt bij provincies en gemeenten, die de uitvoering bij omgevingsdiensten hebben belegd. Inzet op gezamenlijke stelselversterking en niet een stelselwijziging is ook in lijn met de aanbevelingen van de commissie van Aartsen.

Wat vragen wij u?

Om de benodigde verdere samenwerking te versterken, uit te bouwen en de benodigde implementatie gedegen ter hand te nemen vragen wij u het volgende:

1. **De staatsecretaris te vragen het begrip stelselverantwoordelijkheid nader te duiden en uw Kamer er over te informeren.**

Het ministerie van I&W is stelselverantwoordelijk om de versterking van het VTH-stelsel te faciliteren en er financieel stevig aan dient bij te dragen. Echter de rol als stelselverantwoordelijke leidt in de praktijk te vaak tot onduidelijkheid over verantwoordelijkheden en vraagt om verduidelijking. In onze ogen betekent stelselverantwoordelijkheid het scheppen van de juiste randvoorwaarden om het VTH-stelsel goed te kunnen laten functioneren. Daarbij denken wij onder andere aan:

- Goede, heldere en actuele regelgeving;
- Een goed functionerende landelijke kennisinfrastructuur en optimale informatie-uitwisseling;
- Robuuste Rijksinspecties.

Voor een robuust VTH-stelsel is het belangrijk dat alle partners in het stelsel robuust zijn. Daarbij gaat het om investeringen in capaciteit bij het Openbaar Ministerie/functioneel parket, de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA). Een voorgenomen bezuiniging op ILT draagt daar niet bij aan een robuuster VTH-stelsel.

- Wij verzoeken u daarom in te stemmen met het door het lid Gabriëls ingediende [amendement 36 600-XII-10](#) op de begroting I&W.

2. **De financiering te versterken.**

De gemeenten zijn mede-eigenaren en opdrachtgevers van de omgevingsdiensten. Samen met provincies wordt daar jaarlijks ruim € 640 miljoen (prijspeil 2022) aan uitgegeven en zijn er sindsdien extra investeringen gedaan in het kader van het robuust worden. De verbetering van de kwaliteit van uitvoering van VTH-taken vraagt meer deskundigheid en capaciteit en daarmee ook meer middelen.

De financiële situatie van gemeenten is nijpend. Zeker gezien het komende ravijnjaar. Voor het robuust worden van omgevingsdiensten is incidenteel budget beschikbaar vanuit I&W, maar er is ook een structurele bijdrage van de eigenaren nodig. Meer middelen voor VTH vanuit gemeenten gaat ten koste van andere belangrijke taken. Tegelijkertijd hebben veel gemeenschappelijke regelingen (waaronder die voor omgevingsdiensten) te maken met taakstellingen. Dat schuurt.

- Daarom vragen wij van het rijk om voldoende middelen beschikbaar te stellen om de VTH-taakuitvoering op het gewenste niveau te brengen. Eerder is door IPO en VNG aangegeven dat hiervoor een structurele bijdrage van het Rijk nodig is van € 30 tot 60 miljoen die we graag willen inzetten via gemeenten en provincies. Wij verzoeken u de staatssecretaris op te roepen extra financiering te zoeken.
- Het door het leden Gabriëls en Kostić ingediende amendement [36600-XII-20](#) om het bedrag dat is gereserveerd voor de versterking van de omgevingsdiensten te verhogen naar een structurele investering van € 30 miljoen tot 2029 is een belangrijke stap in de goede richting.
Wij verzoeken u in te stemmen met dit amendement.

Tot slot

In het vervolgtraject zet de VNG stevig in op aanvullende middelen vanuit het rijk. Onder meer voor de ontwikkeling van een versterkt digitaal VTH-stelsel, zodat de stelselpartijen digitaal aan elkaar gekoppeld zijn en zonder beperkingen met elkaar kunnen samenwerken als zijnde één overheid.

Aanvullende afspraken en middelen zijn nodig, wat ook door de VNG en samenwerkende partijen wordt erkend. Een versterking van het VTH-stelsel kan alleen als goede samenwerking tussen alle betrokken partijen wordt voortgezet, versterkt en uitgebouwd. Wij zetten ons daar graag voor in en zien uw debat met belangstelling tegemoet.